

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIJ VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT VILOYATI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”
 O‘quv ishlari bo‘yicha prorektori
 I.Q.Xaydarov
 _____ 2019 yil

DINSHUNOSLIK
FANINING ISHCHI O‘QUV DASTURI
(1 kurs uchun)

23. Islom niqobi ostidagi ekstremistik va terrorchi uyushmalar.- T., “TIU”, 2013
 24. Islom ensiklopediyasi – T., “O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi”, 2004
 25. Komilov N. Tasavvuf: Tavhid asri. Ikkinchi kitob.– T., 1999.
 26. Markaziy Osiyo dinlari tarixi.- T., ToshDSHI., 2006
 27. Mahmudov T. «Avesto» haqida. T., 2000.
 28. Munavvarov Z. va boshq. Terrorizm va haqiqat.– T., 2001.
 29. Mansur A. Imom A‘zam – buyuk imomimiz.– T., 1999.
 30. Mahmudov T. Avesto – zardushtiylikning kitobi.– T., 2001
 31. Ochilidiev A., Najmiddinov J. Missionerlik: mohiyat, maqsadlar, oqibatlar va oldini olish yo‘llari (yuz savolga – yuz javob). –Toshkent: “Toshkent islom universiteti” nashriyot-matbaa birlashmasi, 2017. – 200 b.

7.3. Internet saytlari :

32. <http://www.religion.uz>
 33. <http://www.muslim.uz>
 34. <http://www.islamcenter.uz>
 35. <http://www.ziyo.uz>
 36. <http://www.hidoyat.uz>
 37. <http://www.ziyouz.uz>
 38. <http://www.quran.uz>
 39. <http://www.hadis.islom.uz>
 40. <http://www.tiu.uz>

Bilim sohasi: 100 000 - Gumanitar
 Ta‘lim sohasi: 110 000 - Pedagogika
 Ta‘lim yo‘nalishi: Barcha bakalavr ta‘lim yo‘nalishlari uchun

Umumiy o‘quv soati: - 64 soat

№	Mashg‘ulot turi	Ajratilgan	Semestr
1.	Nazariy (ma‘ruza)	18	18
2.	Seminar	18	18
3.	Laboratoriya mashg‘ulot	-	-
4.	Amaliy mashg‘ulot	28	28
5.	Mustaqil ta‘lim	-	-
6.	Kurs ishi	36	36
7.	Jami auditoriya soati	36	36
8.	Jami umumiy o‘quv soati	64	64

Fanning ishchi dasturi O'zbekiston Respublikasi oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 201__yil _____dagi _____sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "Dinshunoslik" fan dasturi asosida tayyorlangan

Fanning ishchi dasturi Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti Kengashining 2019 yil 27 avgustdagi 1-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

J.N. Abduraxmonova Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti "Tarix" kafedrasini mudiri, t.f.n.

Sh.B. Jumayeva Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti "Tarix" kafedrasini o'qituvchisi

Taqrizchilar:

N.N. Nazarov Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti "Tarix" kafedrasini mudiri, t.f.n.

B.E. Husanov Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti "Tarix" dosenti, f.f.n.

Fanning ishchi o'quv dasturi Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti Tarix va tillar fakulteti kengashining 2019 yil 26.08 dagi 1-sonli yig'ishida muhokamadan o'tdi.

Tarix va tillar fakulteti dekani: Alloq yu.f.n., dots. R.A. Ikramov

Fanning ishchi o'quv dasturi Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti Tarix va tillar fakulteti "Tarix" kafedrasining 2019 yil 24.08 dagi 1-sonli yig'ishida ko'rib chiqilgan va tasdiqlashga tavsiya qilingan.

Kafedra mudiri: Asyod t.f.n., dots. J.N. Abdurahmonova

3. Osnovi religiovedeniya: Ucheb./G.T. Tulemetova, E.F. Ibragimov / Otv. red. A.A. Xasanov. – 2-e izd., pererab. i. dop. – Izd. «Toshkent islom universiteti» nashriyot-matbaa birlashmasi. 2015. – 265 s.
4. Dinshunoslik. A. Mo'minov va boshqalar. – T., 2004.
5. Sirajiddinov Sh. Religii mira. – T.: UMED, 2006.

7.2. Qo'shimcha adabiyotlar:

6. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – T.: O'zbekiston, 2017.
7. Vijdon erkimligi va diniy tashkilotlar to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasining qonuni (yangi tahriri)-O'zbekistonning yangi qonunlari. – №9. – T.: Adolat, 1998, 224-234 betlar.
8. 2017 – 2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli Farmoniga 1-ilova // <http://www.lex.uz>
9. Karimov I.A. O'zbekistonning o'z istiqloq va taraqqiyot yo'li. t-1.-T.: O'zbekiston, 1996.
10. Karimov I.A. O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida: xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. t-6.- T.: O'zbekiston, 1998.
11. Karimov. I.A. Jamiyatimiz mafkurasi xalqni xalq, millatni –millat qilishga xizmat etsin. t. 7. – T.: O'zbekiston, 1999.
12. Karimov I.A. Alloh bizning yuragimizda, qalbimizda. t-7.- T.: O'zbekiston, 1999
13. Sh. M. Mirziyoev. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik –har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. T., "O'zbekiston" 2017 yil
14. Sh. M. Mirziyoev. Buyuk kelajagimizni mard va oliyanob xalqimiz bilan birga quramiz. T., "O'zbekiston", 2017.
15. Avesto. Asqar Mahkam tarjimai. – Toshkent: Sharq, 2001.
16. Avesto. Yasht kitobi. M. Ishoqov tarjimai. – Toshkent: Sharq, 2007.
17. Avesto. Vedevedot kitobi. M. Ishoqov tarjimai. – Toshkent: Sharq, 2007.
18. Al Buxoriy, Abu Abdulloh Muhammad ibn Ismoil. Hadis: (Ishonarli to'plam): 4 tomlik. G' I. Ibrohimov va N. Kenjaev tahriri ostida. – T.: Qomuslar bosh tahririyati, 1996-1997. T.1. Al-Jomi' As-Sahih, 1997; T.2. Al-Jomi' As-Sahih, 1996; T.3. Al-Jomi' As-Sahih, 1997; T.4. Al-Jomi' As-Sahih, 1997.
19. Boys M. Zoroastriysi. Verovaniya i obruchai. –SPb.:Sentr «Peterburskoe vostokovedenie», 1994.
20. Diniy mutaassiblik: mohiyat, maqsad va oldini olish yo'llari. – T., "TIU", 2013
21. Jaholatga qarshi ma'rifat – tinchlik va barqarorlik asosi. – Toshkent islom universiteti, 2003.
22. Imom Termiziy. Sahih Termiziy. – T.: Qomuslar bosh tahririyati, 1993.

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda - **5 (a'lo) baho**;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda - **4 (yaxshi) baho**;

talaba olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda - **3 (qoniqarli) baho**;

talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda - **2 (qoniqarsiz) baho** bilan baholanadi.

Baholashni 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkazish

JADVALI

4 - jadval

5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala	5 baholik shkala	100 ballik shkala
5,00-4,96	100	4,30-4,26	86	3,60-3,56	72
4,95-4,91	99	4,25-4,21	85	3,55-3,51	71
4,90-4,86	98	4,20-4,16	84	3,50-3,46	70
4,85-4,81	97	4,15-4,11	83	3,45-3,41	69
4,80-4,76	96	4,10-4,06	82	3,40-3,36	68
4,75-4,71	95	4,05-4,01	81	3,35-3,31	67
4,70-4,66	94	4,00-3,96	80	3,30-3,26	66
4,65-4,61	93	3,95-3,91	79	3,25-3,21	65
4,60-4,56	92	3,90-3,86	78	3,20-3,16	64
4,55-4,51	91	3,85-3,81	77	3,15-3,11	63
4,50-4,46	90	3,80-3,76	76	3,10-3,06	62
4,45-4,41	89	3,75-3,71	75	3,05-3,01	61
4,40-4,36	88	3,70-3,66	74	3,00	60
4,35-4,31	87	3,65-3,61	73	3,00 dan kam	60 dan kam

7. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlari hamda axborot manbalari

7.1. Asosiy adabiyotlar:

1. Dinshunoslik asoslari. O'quv qo'llanma / Ochilidiev A. va boshqalar. - Toshkent: "Toshkent islom universiteti" nashriyot-matbaa birlashmasi, 2013. - 320 b.
2. Dunyo dinlari tarixi / tuzuvchilar: S.Agzamxodjaev, D.Rahimjonov, N.Muhamedov va b. - T.: ToshDShI, 2011. - 262 b.

1. O'quv fani o'qitilishi bo'yicha ustubiy ko'rsatmalar

«Dinshunoslik» fani Gumanitar va ijtimoiy-iqtisodiy fanlar blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 1-kursda o'qitilishi maqsadga muvofiq. «Dinshunoslik» fani gumanitar fanlar turkumiga kiradi va barcha dinshunoslik bo'lmagan talim yo'nalishlarida ham o'qitiladi. Mazkur fan boshqa ijtimoiy fanlarning nazariy va ustubiy asosini tashkil qilib, o'z rivojida aniq yo'nalishdagi ijtimoiy fanlar uchun zamin bo'lib xizmat qiladi.

Fan bo'yicha talabning bilim, ko'nikma va malakalariga quyidagi talablar qo'yiladi. Talaba:

- davlat va din munosabati, Markaziy Osiyoda tarqalgan dinlar tarixi, talimoti, muqaddas manbalari, yo'nalishlari, jahonda mavjud bo'lgan dinlarning mushtarak xususiyatlari, dinlardagi oqimlar va mazhablar, dunyoning konfessional xaritasi, din va qonun o'zaro munosabatlari *haqida tasavvurga ega bo'lishi*;

- missionerlik, prozeletizm va diniy ekstremizmning jamiyat hayotiga ta'hdid solishi hamda salbiy ta'siri va oqibatlari; dinlararo bag'rikenglik tamoyillariga amal qilish, dinning mohiyati ezgulikdan iborat ekanini anglash, dinning ijtimoiy taraqqiyot bilan bevosita bog'liqligini tushunib etish; din va diniy qadriyatlarining inson ma'naviy hayotida tutgan o'rnini his etishni *bilishi va ulardan foydalanma olishi*;

- dunyoviy va diniy ilmlarning jamiyat taraqqiyotiga ta'sirini anglash, ularga nisbatan o'zining mustaqil fikrini bildirish; din niqobi ostidagi turli buzgunchi g'oyalarga qarshi immunitetini shakllantirib borish, ularning yovuz niyatlariga o'zining erkin va xolis munosabatini bildirish *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak*.

2. Ma'ruza mashg'ulotlari

№	Ma'ruza mavzulari	1-jadval	
		Dars soatlari hajmi	
1-semestr			
1.	Dinshunoslik faniga kirish	2	2
2.	O'zbekistonda davlatning din va diniy tashkilotlar bilan munosabati	2	2
3.	Markaziy Osiyo dinlari	2	2
4.	Islom talimoti asoslari	2	2
5.	Islomdagi mazhablar va yo'nalishlar	2	2
6.	Missionerlik va prozelitizm: tarix va bugun, targ'ibot usullari	2	2
7.	Diniy ekstremizm va terrorizm: mafkura va amaliyot, qarshi kurash strategiyasi	2	2
8.	Yangi diniy harakatlar va sektalar	2	2
9.	Kibernakonda din omili	2	2
	Jami		18 soat

Mazkur mashg'ulotlari multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem guruhlar oqimi uchun o'tiladi.

3. Amaliy (seminar) mashg'ulotlar

2-jadval

№	Amaliy (seminar) mashg'ulotlar mavzulari	Dars soatlari hajmi
1.	Dinshunoslik faniga kirish. Davlat va din munosabatlari.	2
2.	Vijdon erkimligining xalqaro me'oriy-huquqiy asoslari. Dinning ijtimoiy-ma'naviy hayotdagi o'rni.	2
3.	Dunyoning konfessional manzarasi. Dunyo xalqlari madaniyatida dinning roli.	2
4.	Markaziy Osiyo xalqlari dinlari. Dinlardagi muqaddas manbalar.	2
5.	Islom ta'limoti asoslari. Islomdagi mazhablar va yo'nalishtlar.	2
6.	Tasavvuf: tarix va voqeilik. Islom manbalarida diniy aqidaparastlikka munosabat.	2
7.	O'zbekistondagi diniy tashkilotlar va konfessiyalararo muloqot. Missionerlik va prozelitizm: tarix va bugun, targ'ibot usullari	2
8.	Diniy ekstremizm va terrorizm: mafkura va amaliyot, qarshi kurash strategiyasi. Yangi diniy harakatlar va sektalar	2
9.	Kibermakonda din omili. O'zbekistonda mustaqillik yillarida din sohasida amalga oshirilgan islohatlar	2
Jami		18 soat

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada xar bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol yordamida o'tiladi. "Keys-stadi, "kichik guruhlar" texnologiyasi ishlatiladi, keyslar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi.

4. Mustaqil ta'lim

3-jadval

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Berilgan topshiriqlar	Bajarish muddati	Dars soatlari hajmi
1.	Mahmud Koshg'ariyning "Odob as-solihin" asarining tarbiyaviy	Mustaqil ish, taqdimot	1- hafta	2

ahamiyati.	Loyiha ishi, taqdimot	2- hafta
2. Komil inson tarbiyasida Husayn Voiz Koshifiy ilmiy-merosining ahamiyati	Mustaqil ish, taqdimot	2
3. O'zbekistonda zamonaviy ko'rinishlari shomonlikning muqaddas ziyoratgohlar: Abu Iso Termiziy majmuasi	Loyiha ishi, taqdimot	2
4. O'zbekistonda muqaddas ziyoratgohlar: Abu Iso Termiziy majmuasi	Mustaqil ish, taqdimot	2
5. O'zbekistonda konfessiyalararo diniy bag'rikenglikning tarixiy ildizlari	Loyiha ishi, taqdimot	4
6. O'zbekistonda mustaqillik yillarida diniy ta'lim tizimida amalga oshirilgan islohotlar	Mustaqil ish, taqdimot	2
7. Yurtimiz allomalarining islom ilmlariga qo'shgan xissalari.	Mustaqil ish, taqdimot	2
8. Beruniy asarlarida diniy marosimlarning yoritilishi.	Loyiha ishi, taqdimot	2
9. O'zbekistondagi muqaddas ziyoratgohlar: Kaffol Shohiy maqbarasi	Mustaqil ish, taqdimot	2
10. O'zbekistonda mustaqillik yillarida buyuk allomalarning ilmiy-ma'naviy merosiga berilgan e'tibor	Loyiha ishi, taqdimot	2
11. O'zbekiston Respublikasining Birinchi Prezidenti Islom Karimovning diniy bag'rikenglik sohasida olib borgan ogilona siyosati. Yangi diniy harakatlarning zamonaviy faoliyat uslublari.	Loyiha ishi, taqdimot	4
12. Jami	Taqdimot	2
Jami		28 soat

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan mustaqil ishlar tayyorlashadi va uni taqdimoti tashkil qilinadi.

6. Fan bo'yicha talabalar bilimni baholash va nazorat qilish mezonlari

Fan bo'yicha talabalar bilimni baholash va nazorat qilish mezonlari O'zbekiston Respublikasi oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018 yil 9 avgustdagi 19-2018-sonli "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi buyrug'1 asosida amalga oshiriladi.

Talabalar bilimni quyidagi mezonlar asosida: